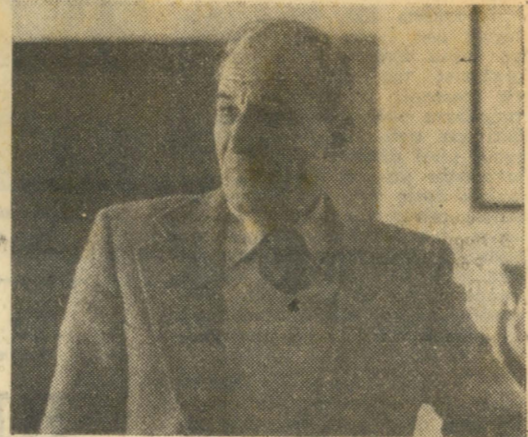

'Εμείς δέν τούς ξεχνάμε...

Ο Κυριακίδης σήμερα. Προσφέρει ακόμα τις υπηρεσίες του στον αθλητισμό

1970 ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Βοστώνη 1946

'Η μεγάλη στιγμή του "άγνωστου" Έλληνα

It Was Win or Die, Says Greek Mar

'Ανασκαλεύοντας τις παλιές φωτογραφίες του μεγάλου θριάμβου του, ο Στέλιος Κυριακίδης γέλασε. «Και με τέτοια σωβρακάνια μπορείς να διακριθείς σε μεγάλους αγώνες», είπε. Τώρα τους φταιει πού δέν έχουν... «άντιντας»!

Βοστώνη, 20.4.1946: Στο 27ο δευτερόλεπτο, μετά από 2 ώρες και 29 λεπτά εξαντλητικό τρέξιμο, τό στήθος του «άγνωστου», λεπτοκαμωμένου Έλληνα δρομέα Στέλιου Κυριακίδη άγγιξε κι' έκοψε τό νήμα του άνεπανάλη π τ ο υ θριάμβου.

Ήταν ή στιγμή τής νίκης του. Μιά στιγμή τόσο συγκλονιστική για όλους όσους τήν έζησαν, ώστε, ύστερα από 34 χρόνια, οι 'Αμερικανοί δέν τήν έχουν ξεχάσει κι' ετοιμάζουν μία μεγάλη κινηματογραφική ταινία μέ θέμα τή ζωή του δαφνοσφαινομένου μαραθονοδρόμου μας. Κι' ακόμα, πριν από μερικές μέρες, ο δήμαρχος τής Λεμεσού του έγραψε μία επίστολή πληροφορώντας τον ότι, μέ απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ένας δρόμος τής πόλεως πού τον γέννησε θά πάρη τ' όνομά του.

Σκεπτόμουν πόσες φορές νά έχει άνεγκασθεί νά διηγηθώ τήν ίδια ιστορία. καθώς τόν άκουγα νά

Γεννήθηκε στην Κύπρο τό 1910. Τό 1934 αναδείχθηκε για πρώτη φορά πρωταθλητής Έλλάδος στα πέντε και δέκα χιλιόμετρα. Τήν ίδια χρονιά κέρδισε δυό πρώτες νίκες στους Βαλκανικούς, στο δρόμο 5.000 μ. και στο Μαραθώνιο. Συνολικά κατέκτησε 7 πρώτες βαλκανικές νίκες, πολλές δεύτερες και τρίτες και άλλες σημαντικές διεθνείς διακρίσεις. Τό 1946 θριάμβευσε στον 500 (τό «χρυσό») όπως τόν αποκάλεσαν οι διοργανωτές του) Μαραθώνιο τής Βοστώνης, μέ 2 ώρες, 29' και 27" πού ήταν ο τρίτος καλύτερος χρόνος τής διαδρομής. Τερμάτισε τήν καριέρα του δυό χρόνια άργότερα, τρέχοντας στο Μαραθώνιο των 'Ολυμπιακών του Λονδίνου, όπου κατέταξη 18ος. 'Εξ αίτιας του πολέμου έχασε τις δυό 'Ολυμπιάδες πού δέν έγιναν, του 1940 και του 1944. Ήταν τή χρόνια πού θρικόταν στη μεγαλύτερη άκμή του κι' αυτό τό αναγκαστικό κλείσιμο σταμάτησε άσφαλώς τήν 'Ελλάδα από άνυπολόγιστη άθλητική δόξα. Στόν πόλεμο του '40 ο Κυριακίδης κατέταξη ως έξελοντής στον 'Ελληνικό Στρατό. Σήμερα, σέ ηλικία 71 έτών, έχει τρία παιδιά και 5 εγγόνια. Κάθε μέρα, πρωί πρωί, μέ δική του πρωτοβουλία, χωρίς να τού τό έχει ζητήσει κανείς, πηγαίνει στο Δημοτικό Σχολείο τής Φιλοθέης, όπου γυμνάζονται μέ τούς δασκάλους τους περί τούς 150 μικροί μαθητές και καθοδηγεί τή πρώτα τους «άθλητικά δήματα».

Ένας αγώνας 10 μιλίων (17.000 μέτρα περίπου) μέ άλλους τρεις αντιπάλους. 'Ετρεξα χωρίς ν' άγωνιστώ καθόλου για νά κερδίσω κι' ήρθα 4ος στους τέσσερις, αλλά μέ χρόνο θαυμάσιο για μένα, πού μέ γέμισε μ' έλπίδες για κάτι πολύ καλό.

"Τόν "Έλληνα"

Ήμέρωσε ή μεγάλη μέρα. Όλες οι άμερικανικές εφημερίδες κυκλοφόρησαν μέ προγνωστικά για τόν αγώνα: 'Εδιναν τούς δέκα, κατά τή γνώμη τους, επικρατέστερους άθλητές. Καμιά δέν άνέφερε τ' όνομά μου. Μόνο στην «Γκλόβ», ο Νέισον, έγραφε:

«Προσέξτε τόν Έλληνα δρομέα. Πιστεύω ότι αυτός θά κάνει τήν έκπληξη. Τόν παρακολουθώ από τήν ήμέρα πού έφτασε. Δέν κάνει άλλο από τό νά προπονηείται συστηματικά, νά μελετάει τή διαδρομή του, νά πηγαίνει στην εκκλησία κι' ύστερα νά κλείνεται για άνάπαυση στο ξενοδοχείο χωρίς νά δγαίνει για διασκέδαση ή για βόλτες στα μαγαζιά και χωρίς νά δέχεται κανέναν. Στο ξενοδοχείο του έμαθα πώς έδωσε εντολή νά λένε ότι λείπει σ' όσους τόν ζητούσαν. Ο άνθρωπος αυτός ήρθε στη Βοστώνη για νά νικήσει!».

«Πρωί - πρωί πού σηκώθηκα για νά πάω ένα φιλέτο έπειδή θά τρέχαμε στις 12 τό μεσημέρι— συνεχίζει τήν αφήγησή του ο Κυριακίδης— πήρα ένα γράμμα από τή γυναίκα μου τήν 'Ιφιγένεια. 'Εγραφε:

«Δέν ξέρω αν ή επιστολή μου θά σέ προλάβει πριν άπ' τόν αγώνα. Πάντως εμείς πήγαμε σήμερα στην Άγία Φιλοθέη, άνάψαμε ένα κερί για σένα κι' εύχηθήκαμε νά νικήσεις για νά φέρεις... δωράκια στα παιδιά».

»Μέ συγκίνησε πολύ αυτό τό γράμμα. 'Ενωσα τήν έλπίδα πού

διατηρούσα μέσα μου νά μετουσιώνεται σέ απόφαση.

«ΝΙΚΑΣ!»

Μετά οι δρομείς μεταφέρθηκαν στην άφετηρία για τήν Ιατρική εξέταση. Οι 'Αμερικανοί γιατροί άποφάνθησαν ότι ο Στέλιος δέν έπρεπε νά τρέξει γιατί ήταν πολύ αδύνατος και δέν θ' άντεχε! 'Επειδή όμως είχε μαζί του τό επίσημο χαρτί τής 'Ελληνικής 'Ομοσπονδίας, τελικά δέν μπόρεσαν νά τού άπαγορεύσουν τή συμμετοχή. (Δέν έγινε γνωστό, μόνο, αν άντεξαν... οι γιατροί όταν έμαθαν τή θριαμβευτική του νίκη).

Τό μεσημέρι, 70 περίπου δρο-

μείς από πολλές χώρες, ξεκινούσαν διεκδικώντας τό τρόπαιο του «Χαυσού Διεθνούς Μαραθωνίου τής Βοστώνης». Μέχρι τά 8.000 μέτρα, όλοι έτρεχαν σ' ένα μπουλούκι. Λίγο πίο πέρα ξεχώρισαν σέ δυό γκρουπ πού είχαν μικρή άπόσταση μεταξύ τους. Ο Στέλιος έμεινε στο δεύτερο αλλά, στα 15.000 μέτρα περίπου, «άνοιξε» σιγά - σιγά και εκόλλησε στο πρώτο γκρουπ. Στο 25ο χιλιόμετρο έκανε τό πρώτο ντεμαράζ. Κανείς δέν άκολούθησε, μάλλον έπειδή ήταν πολύ άσημος για νά τούς κάνη ν' άνησυχήσουν. 'Ετσι, βρέθηκε νά τρέχει ολομόναχος, μπρός άπ' όλους, επί 4 περίπου χιλιόμετρα. 'Εκεί τόν έφτα-

σε ο νικητής τής περασμένης χρονιάς, ο 'Αμερικανός Κέλυ, μέ τό νούμερο «1» στο στήθος.

«Περάσαμε μαζί όλες τις άνηφορίες, θυμάται ο Κυριακίδης. Ήταν τό πιο επίτιμο σημείο τής διαδρομής. 'Αν προσπαθούσα νά τόν περάσω εκεί θά είχαν χαθεί όλα — αυτό τό μοιραίο λάθος έκανε ο Κούσης στη Μόσχα αν θυμάσαι, μού λείπει σέ παρένθεση. Στην αρχή τής κατηφόρας είχα πεί στον παλιό μποξέρ, τό Τζανετόπουλο, νά μέ περιμένει μέ μία πορτοκαλάδα. Τήν ήπια αλλά, καθώς "άνογιγα", πάτησα μισό πορτοκάλι πεσμένο κάτω και γλίτρησα. Ο Κέλυ έφυγε μόνος του. 'Ενωσα σαν μωδιασμένος. Προσπαθούσα νά έπιταχύνω, αδύνατο — μέ είχε πειράξει κι' ή πορτοκαλάδα. Σάν κολλημένος, έμεινα όλο πίο πίσω. Τότε, άνάμεσα στον κόσμο πού έστρεκε σειρά στο δρόμο και μάς ενθάρρυνε, βρέθηκαν μπροστά μου τρία Έλληνοπούλα, δυό κορίτσια κι' ένα αγόρι.

»— Μπράβο! Μπράβο, Στέλιο! μού φώναξαν. Πάς για δεύτερο! Κράτα γερά!

»Αυτή ή λέξη πέρασε σαν ηλεκτρισμός στο μυαλό μου: «ΔΕΥΤΕΡΟΣ! Γιατί δεύτερος; Δέν έχω παρά νά προσπεράσω μόνο εκείνο τό δρομέα πού τρέχει μπροστά μου...»

»Τινάχτηκα μέ μία δύναμη πού ως σήμερα δέν έχω καταφέρει νά τήν εξηγήσω. Άρχισα νά ζυγώνω τόν Κέλυ. Είχα φτάσει 10 μέτρα πίσω του, όταν είδα στο δρόμο, τό δημοσιογράφο, τόν Τζέρι Νέισον.

»— Στάνλεϋ, μού φώναξε, σήμερα νικάς!

»Κι' έπειτα πιά όλα έγιναν όπως σ' τό όνειρο: Μένανε μόνο τρία χιλιόμετρα μέχρι τό τέρμα και, μέσα σ' αυτή τήν άπόσταση, άφησα τόν αντίπαλό μου περισσότερο από 600 μέτρα πίσω!».

Διάβαναι τό κατάφλι του σπιτιού του, στη Φιλοθέη, συνεπαρμένος άπ' τήν άνοδρομή σέ μίαν άθλητική δόξα πού, μοιραία, γυρίζει τό μυαλό στις πανάρχαιες έλληνικές ρίζες τής όταν, ο σεμνός 'Αθλητής, θυμήθηκε νά μού φωνάξει:

— Δώσε στην «'Ακρόπολι» τά θεοιά μου συγχροπήρια για τό 100 χρόνια τής. Είναι επίσης ξνα πολύ μεγάλο ρεκόρ.

Γ. ΔΑΦΝΗΣ

λή μ' έναν ίσκιό νοσταλγίας στο δλέμμα:

«Τό πρώτο πράγμα πού έκανα όταν έφθασα στη Βοστώνη 15 μέρες πριν άπ' τόν αγώνα, ήταν νά πάω στην Άγία Τριάδα ν' άνάψω ένα κερί. Στην εκκλησία μέ είχε ακολουθήσει χωρίς νά τό ξέρω κι' ένας 'Αμερικανός δημοσιογράφος, ο Τζέρι Νέισον, πού τόν γνώρισα και μίλησα μαζί του λίγες μέρες άργότερα.

»Τό άλλο πρωί πήγα νά πάρω τόν αριθμό μου για τόν αγώνα. 'Επειδή είχα φτάσει πρώτος μπουρούσα νά ζητήσω όποιον αριθμό ήθελα, εκτός από τό "1", πού τό έδικαιούτο ο περυσινός νικητής. Ο δικηγόρος Γ. Δημητρακόπουλος, πού είχε τή φροντίδα μου στη Βοστώνη, μού είπε νά ζητήσω τό "77", πού τό θεωρούσαν πολύ τυχερό — πραγματικά πήρα τό "77".

»Από τότε γυμναζόμουν καθημερινά. Συγχρόνως έκαναν δρόμους "γνωριμίας" τής διαδρομής ώστε νά ξέρω όλες τις άνηφορίες και κατηφορίες κι' επίσης, σέ κάθε στιγμή, σέ ποιά χιλιόμετρο βρισκόμουν. Στο μεταξύ, οι δημοσιογράφοι τους, έπειδή ήμουν ο πιο άγνωστος από τούς ξένους δρομείς, θέλοντας νά δούν "τί ψάρια πάλω", μού ζήτησαν νά τρέξω